

- 2 Rozkutálená jablka:** na řešení musíte přijít sami
3 Patron města Českých Budějovic: Auracián
4 Psací nástroje: 1 - přírodní uhel, 2 - husí brk, 3 - grafitová tužka, 4 - kuličkové pero, 5 - mechanická mikrotužka
5 + 6 České kroje: zleva: 1, 2, 4, 6, 3, 5
7 Nerosty: 1 ametyst, 2 záhněda, 3 azurit, 4 křišťál, 5 růženín, 6 citrín
8 Horniny: žula
10 Vývoj života na Zemi: mamut - čtvrtohory, dinosaur - druhohory, první savci - třetihory, podmořský svět - prvohory
11 Depoty: na řešení musíte přijít sami
12 Květena: flóra
13 + 14 Ptáci jižních čech: datel, vlha, čížek, rorýs, výr, straka, husa, orel; rákosník

VÝSTAVY V JIHOČESKÉM MUZEU

STÁLÁ ARCHEOLOGICKÁ, PŘÍRODOVĚDNÁ A NÁRODOPISNÁ EXPOZICE

PŘÍBĚH MĚSTA ČESKÝCH BUDĚJOVIC

ZAJÍMAVOSTI Z MUZEJNÍCH SBÍREK
 Keramické nádoby z mladší doby bronzové z Rataj u Bechyně

LIDÉ ODVEDLE
 2. 4. - 28. 9. 2026

DOPLŇKY KRÁSY A ELEGANCE
 21. 4. 2026 - 24. 2. 2027

PO DÁLNICI DO PRAVĚKU
 29. 4. - 20. 9.

NEPROPÁSNĚTE...

- 4. 7. Oceán** - koncert v Návštěvnickém a vzdělávací centru Trocnov
11. 7. 9:00 - 15:00 Středověká keramika - workshop v Trocnově
18. 7. 10:00 - 16:00 Vítejte ke stolu - oživené prohlídky trocnovského areálu
25. 7. 9:00 - 15:00 Pečení chleba, vaření kaše - workshop v Trocnově
8. 8. 9:00 - 15:00 Barvení textilu a mokré plstění - workshop v Trocnově
15. 8. 2026 Žumberská slavnost řemesel
22. 8. 9:00 - 15:00 Dožínkové věnce - workshop v Trocnově
28. 8. 20:30 Když se zhasne - Trocnovské divadelní slavnosti
Poradna pro houbaře
 každé pracovní pondělí od 14:30 do 16:30

EDUKAČNÍ PROGRAMY:

V PŘÍŠTÍM DÍLE

V zářijovém čísle se podíváme do světa lidí s hendikepem.

Dětský měsíčník od skřítek Muzejníčeků z Jihočeského muzea v Českých Budějovicích

Ahoj! Já jsem skřítek Muzejníček. S mými kamarády v muzeu každý měsíc připravujeme časopis plný úkolů pro chytré hlavičky.

V tomto čísle se vydáme za poklady stálé expozice Jihočeského muzea.

STÁLÁ EXPOZICE JIHOČESKÉHO MUzea

Stálá expozice Jihočeského muzea představuje bohatou historii, přírodu i kulturní dědictví jižních Čech. Návštěvníci zde mohou objevit vzácné exponáty, poznat způsob života našich předků a seznámit se s významnými událostmi i tradicemi regionu. Srdečně vás zveme k návštěvě a poznávání toho, co naše muzeum uchovává.

Ptáci jižních Čech

V tomto úkolu jsou ve větách schovaná jména různých ptáků. **Najdeš všechny? Přiřaď čísla ke správnému obrázku. Po doplnění seřaď písmena a zjisti tak, jak se jmenuje poslední ptáček.**

1 NAJEDNOU USLYŠELA ZNÁMÝ MELODICKÝ TÓN. „VIDA, TELEFON UŽ ZASE ZVONÍ“, POMYSLELA SI.

.....

2 V LESE BYL ÚPLNÝ KLID, A TAK BYLO ZŘETELNĚ SLYŠET, JAK SI V DÁLCE HLASITĚ ŽÍVL HAJNÝ.

.....

3 LENKA UKÁZALA NA VĚŠÁK: „MOHLA BYCH SE ZEPTAT, ČÍ ŽE KABÁT TO JE?“

.....

4 PETRO, RÝSUJ POŘÁDNĚ, NEBO DOSTANEŠ PĚTKU!

.....

5 PRAVÝ RYTÍŘ BY MĚL MÍT BRNĚNÍ, MEČ A ŠTÍT.

.....

6 V KABINETĚ JE USCHOVANÁ KOSTRA KAPYBARY.

.....

7 JAN HUS A JAN ŽIŽKA SE PRAVDĚPODOBNĚ MOHLI POTKAT, ALE NEEXISTUJE DŮKAZ, ŽE BY SE TAK STALO.

.....

8 SKOČ, PROSÍM, PRO RELAXAČNÍ HUDBU, PUSŤ JI, ABYCHOM SI ODPOČINULI.

.....

Rozkutálená jablka

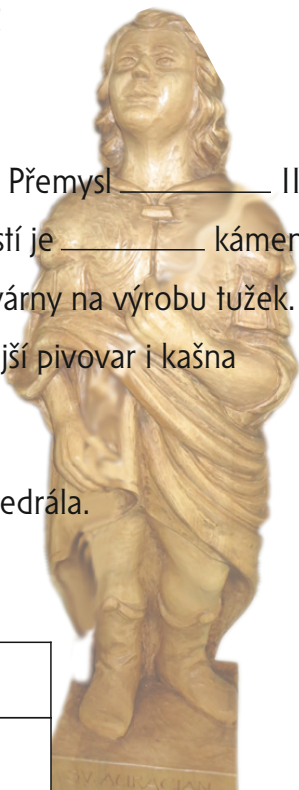
Jak se lidé ve středověkém městě stravovali během zimy, když neexistovaly supermarkety a čerstvá úroda byla dávno pryč? Důležitou součástí tehdejšího jídelníčku byla takzvaná zimní jablka. Ta se pečlivě uchovávala v chladných komorách, aby vydržela až do zimních měsíců. Lidé je často jedli se sýrem nebo s oříšky.

Obrázek sice nezachycuje přímo středověké České Budějovice, ale podobně mohlo tehdejší město vypadat. **A právě tady se rozkutálelo 12 jablek. Dokážeš je všechny najít?**

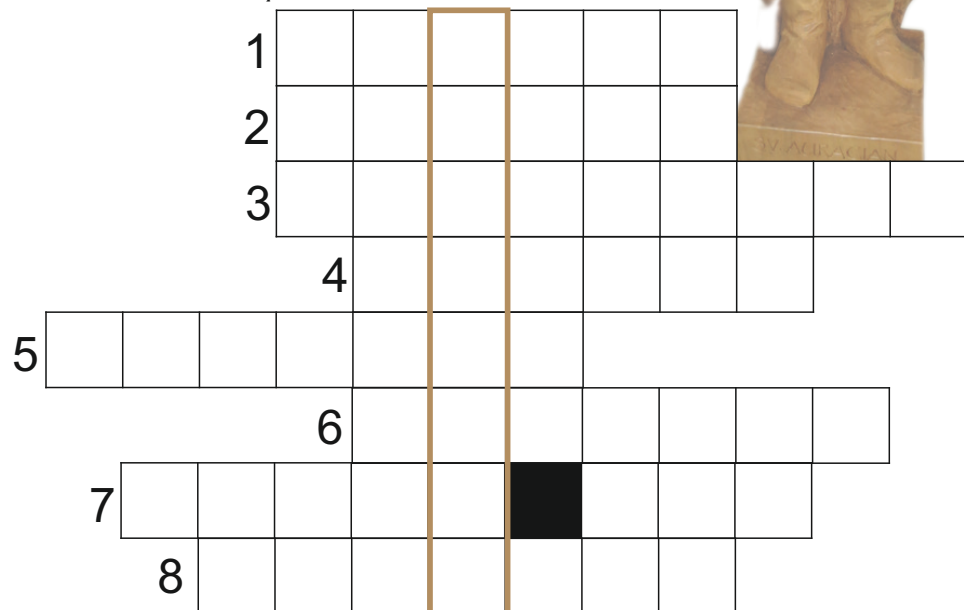

Patron města Českých Budějovic

Vyzkoušej si, jak dobře znáš historii města Českých Budějovic. Správné odpovědi do křížovky můžeš hledat v naší stálé expozici Příběh města Českých Budějovic. **Tajenka ti prozradí jméno našeho pradávného patrona.** Jeho sochu můžeš vidět na průčelí českobudějovické katedrály i u nás v muzeu.

1. Český král „železný a zlatý“, zakladatel města ČB, Přemysl _____ II.
2. Nejstarší „dlaždice“ na náměstí s tajemnou pověstí je _____ kámen.
3. Příjmení zakladatele slavné českobudějovické továrny na výrobu tužek.
4. Biblický silák, podle kterého je pojmenovaný zdejší pivovar i kašna na náměstí.
5. Budova, ve které se v minulosti skladovala sůl.
6. Světec, jemuž je zasvěcena českobudějovická katedrála.
7. Nejvyšší městská věž.
8. Sídlo městské rady.

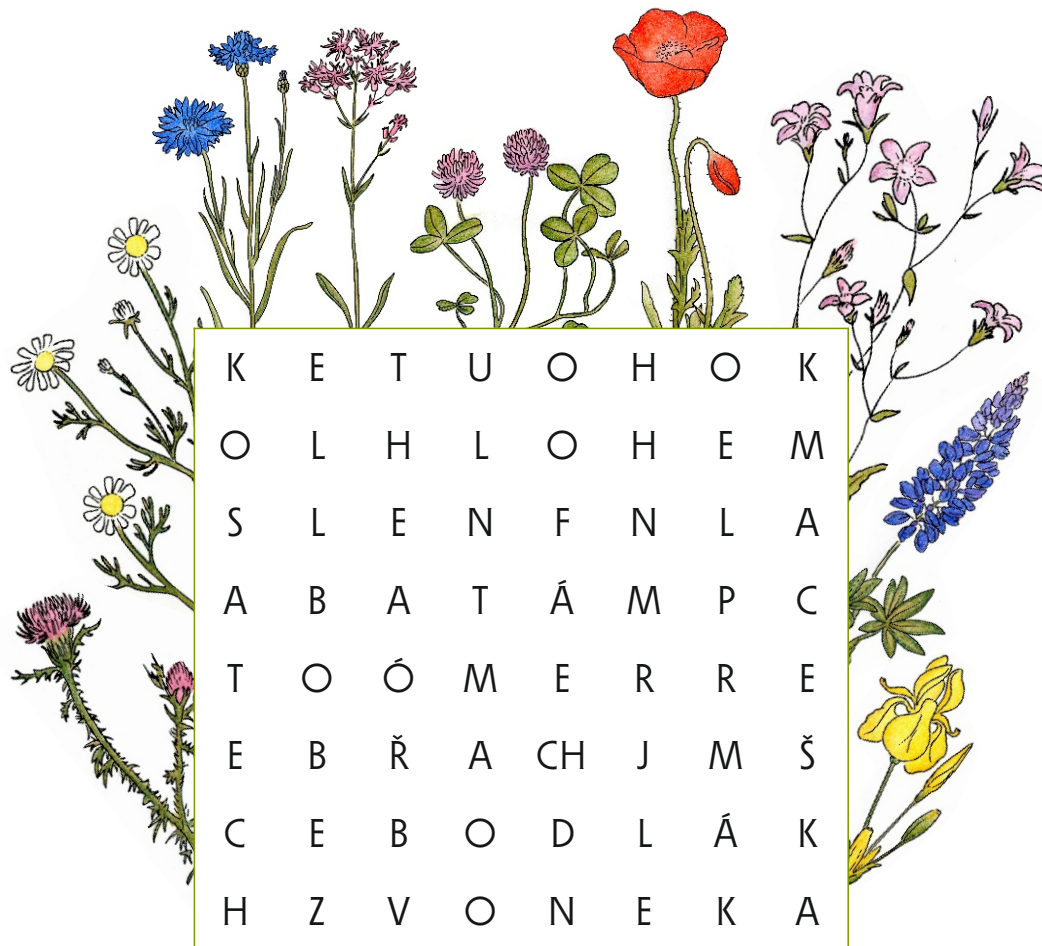

Květena

V naší stálé expozici můžeš objevovat bohatou květenu a prohlédnout si mnoho vylisovaných rostlin. **Najdi v osmisměrci názvy rostlin a vyškrtej je.** Ze zbývajících písmen, která přečteš po řádcích, zjistíš, jak se květeně říká cizím slovem.

KVĚTENNA = _____

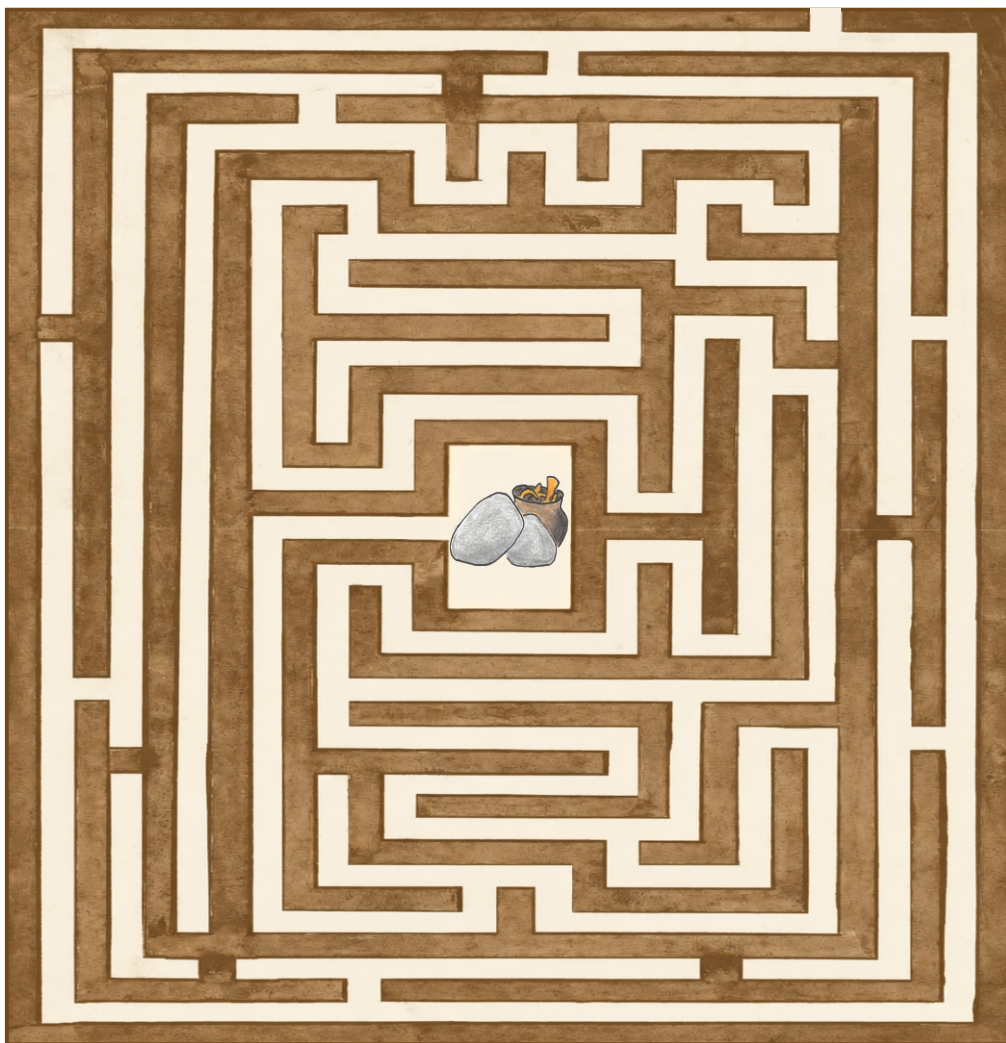
kosatec	mák	chrpa	bob
heřmánek	kohoutek	máta	len
bez	bodlák	hloh	
zvonek	maceška	jetel	

Depoty

V době bronzové lidé ukřivali do země cenné předměty. Dnes takovým nálezům říkáme depoty. Proč je do země ukládali? To už s jistotou nevíme. Možná si je chtěli schovat na později, nebo je možná věnovali bohům jako dar. Když archeologové takové ukryté poklady objeví, dozvídají se díky nim zajímavé poznatky o životě lidí před 3000 lety.

Pomůžte našemu archeologovi najít ukrytý depot?

Psací nástroje

Věděli jste, že nejslavnější tužka na světě se zrodila v Českých Budějovicích? Na konci 18. století objev směsi grafitu a jílu změnil dějiny psaní. Díky této směsi je totiž možné měnit tvrdost tužky.

Ikonická žlutá tužka **Koh-i-noor** pak od roku 1888 dobývá svět. Tento jihočeský klenot zůstává v našich penálech dodnes.

úkol pro chytré hlavičky

seřaď nástroje od toho nejstaršího až po nejmodernější

- Mechanická mikrotužka** - precizní nástroj pro technické kreslení
- Husí brk** - používal se po staletí k namáčení do inkoustu
- Přírodní uhel** - nástroj, kterým lidé kreslili na stěny jeskyní
- Kuličkové pero** - vynález, který přinesl čisté psaní bez kapání inkoustu
- Grafitová tužka** - ikonická žlutá tužka Koh-i-noor

Zajímavost - inkoust z **duběnek** byl hlavním psacím prostředkem ve středověku, v dnešní době se vyrábí převážně syntetický inkoust.

Přijďte k nám nahlédnout do 19. století. **Národopisná část muzea** přibližuje život a zvyky našich předků z jižních Čech. Poznejme též, jak se lidé oblékali do krojů.

Poznáte, koho ukazují české kroje? Přiraďte čísla oblečení k obrázku.

1. Sedlák z Doudlebska
2. Ženich z Blat
3. Košíkář z Táborska
4. Ponocný z Podještědí
5. Rychtář z Podještědí
6. Růžičková koleda na Doudlebsku

1

Vývoj života na Zemi

Život na Zemi vznikl před miliardami let v pradávných mořích. Od té doby se planeta neustále měnila a spolu s ní i rostliny a živočichové, kteří na ní žili. Vývoj Země vědci rozdělili na velká **období – éry**. Vznik a vývoj života na Zemi byl postupný a dlouhý proces, ale každá éra byla a je něčím výjimečná:

1. V **prvohorách** byl významný podmořský život s trilobity a dalšími živočichy,
2. **druhohorám** vládli dinosauři,
3. **třetihory** přinesly rozvoj savců,
4. **čtvrtohory** jsou známé střídáním dob ledových a také vývojem člověka.

Dokážeš správně přiřadit živočichy do období – ér, ve kterých žili?

PRVOHORY, DRUHOHORY, TŘETIHORY NEBO ČTVRTOHORY?

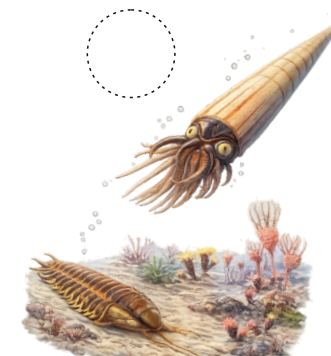
Do kroužku doplň číslo a do řádku název éry.

ÉRA:

ÉRA:

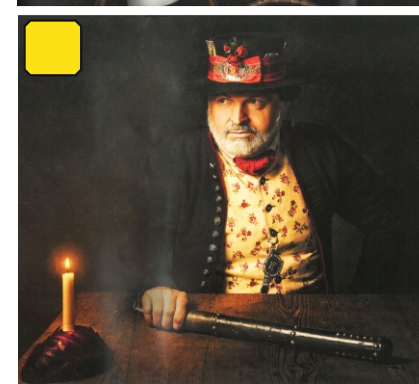
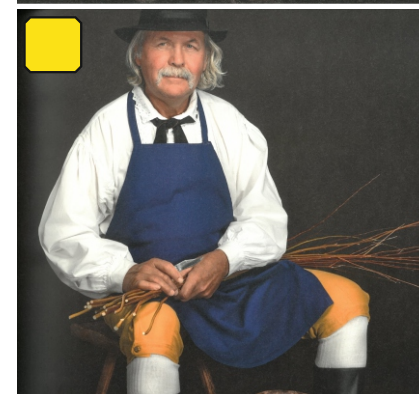
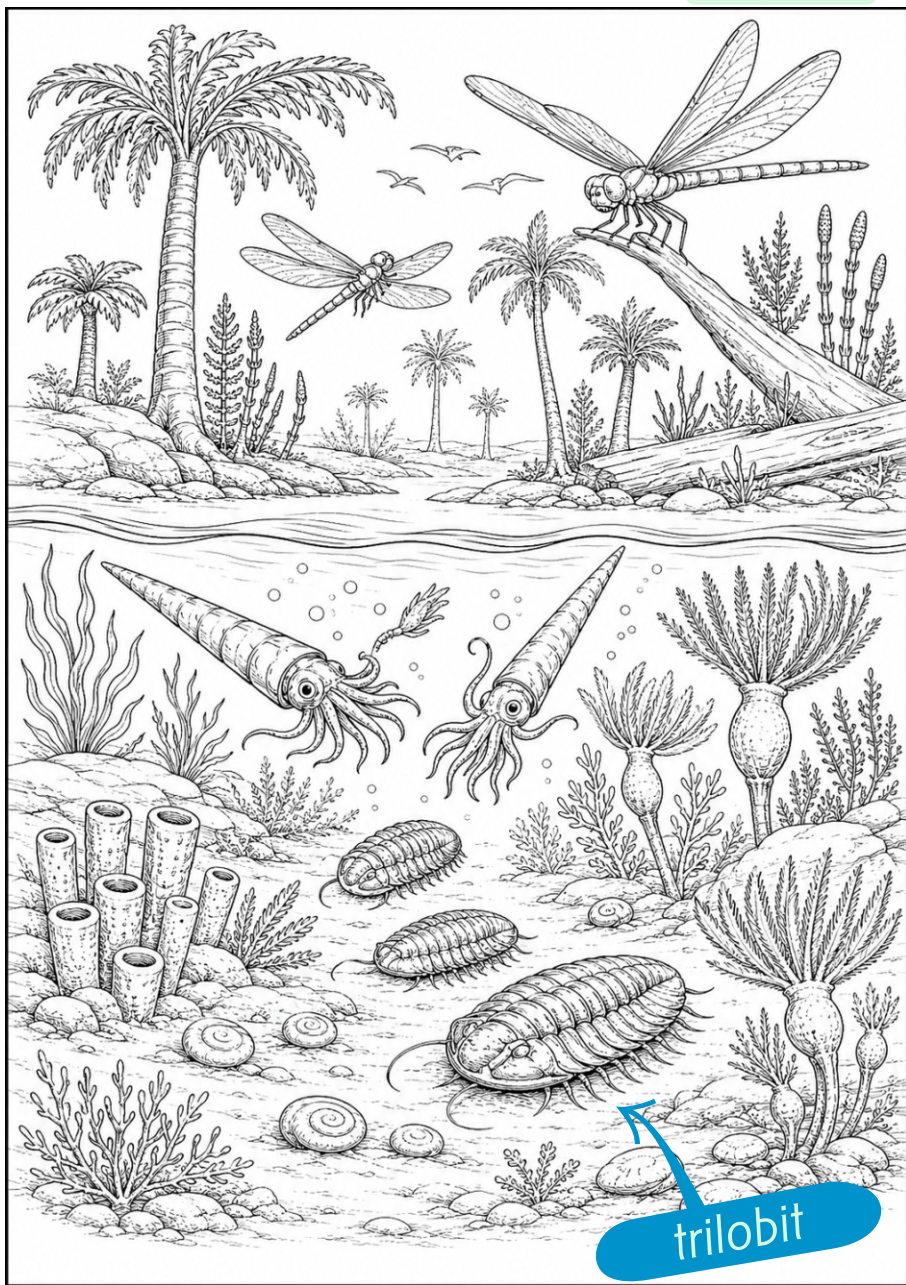
ÉRA:

ÉRA:

Vývoj života na Zemi

Vybarvi si omalovánku krajiny a podmořského světa **PRVOHOR.**

Nerosty

Nerosty jsou stejnorodé látky, které můžeme vyjádřit chemickým vzorcem. Často se vyznačují svou krystalickou strukturou. V poznávačce můžeš najít šest nerostů. Dokážeš podle obrázku a popisku určit, o jaký nerost se jedná? **Propoj název se správným obrázkem.**

Tento nerost je fialovou odrůdou křemene. Má mnoho odstínů fialové a často vytváří úchvatné krystaly.

Tento nerost má sytě modrou barvu. Ta je často spojována s barvou moře a hezkým počáskem.

Tento nerost je světle růžovou odrůdou křemene. I u něj je název odvozen od barvy.

CITRÍN

RŮŽENÍN

ZÁHNĚDA

AMETYST

AZURIT

KŘIŠTÁL

Tento nerost je kouřově hnědou odrůdou křemene. Název má odvozen od své barvy.

Tento nerost je čirou odrůdou křemene. Když chceme říct, že je něco průzračné, můžeme použít stejné slovo jako pro tento nerost.

Tento nerost je zářivě žlutou až zlatooranžovou odrůdou křemene. Název má odvozen od své barvy, která připomíná žluté kyselé ovoce.

Horniny

Horniny jsou nestejnorodé směsi dvou nebo více nerostů. Můžeme je dělit na **tři hlavní skupiny**:

VYVŘELÉ

USAZENÉ

PŘEMĚNĚNÉ

Vyvřelým horninám se také říká magmatické, protože vznikají tuhnutím magmatu nebo lávy.
Např: žula

Usazené horniny vznikají z kousků hornin, které se pomocí přírodních vlivů přesunou a usadí. Můžou vzniknout i z pozůstatků organismů. Postupně se zpevní a vytvoří horninu.
Např: pískovec

Přeměněné horniny vznikají ze všech hornin. Hluboko v zemi, kde je velké teplo, tlak a jiné podmínky se postupně přemění.
Např: migmatit

Na obrázku můžeš vidět jednu z neznámějších hornin, která se často používá ve stavebnictví. Poznáš, o jakou jde?

V hornině jsou ukrytá 4 písmenka, ze kterých poskládáš název. Najdi písmenka a do dolních políček slož název horniny.

